

naar den nuværende Kirkeminister ikke har siddet i Regeringen, ved Initiativ fra anden Side med Støtte fra ham.

Jeg minder om, at den nuværende Kirkeminister, da Systemskiftet kom i 1901, begyndte sit kirkelige Styre med at ophæve Kirkeraadet og nedbryde den Mur, der var rejst imellem de frie grundtvigske Menigheder og Folkekirkens Præster. Derved blev der aabnet Vej for en af de mest frisindede Lovgivninger, som vi overhovedet kender paa kirkeligt Omraade, nemlig en Lovgivning, som gør det muligt for Frimenigheder, der ikke afviger fra Folkekirken i Lære og Bekendelse, uden Hindring at leve og samvirke med Folkekirken, og det er en Fortsættelse af den ofte nævnte kirkepolitiske Linie, som paabegyndtes i Halvtredserne, og baade det ærede Medlem Hr. Povlsen og jeg har som Kirkeministre arbejdet videre paa det af den nuværende ærede Kirkeminister indslaaede Spor og har som Ministre modtaget Støtte fra samme Side dertil. Det kan siges, at der blandt de forelagte Lovforslag findes eet, som fortsætter Linien op til den Dag i Dag, nemlig Lovforslaget om Sognebaandsløsning, hvori Lovene om Sognebaandsløsning og Brugen af Kirker er samlet. Jeg finder, at det er gjort paa en overmaade udmærket Maade, som selv det ærede Medlem Hr. Povlsen ikke har kunnet nægte sin Tilslutning til. Ved denne Lov om Sognebaandsløsning stilles Folkekirkens Medlemmer personligt friere end hidtil med Hensyn til at modtage Betjening af andre end deres Sognepræst og med Hensyn til Brugen af Kirkerne og friere end hidtil i Fællesskabet med Frimenighedernes Præster og Medlemmer. Jeg vil altsaa gøre opmærksom paa, at det er ikke rigtigt, naar man siger, at den Kirkepolitik, der er ført siden Systemskiftet i 1901, den, som man — og med Rette — kalder den J. C. Christensenske Kirkepolitik, har brudt den Linie, der er bestemt ved de Love, der gav de personlige Friheder. Denne Linie er tværtimod fortsat fra Systemskiftet til den Dag i Dag dels ved Initiativ af, dels under Medvirking af den nuværende Kirkeminister. At dette virkelig forholder sig saaledes, tænker jeg alle vil være enige om.

Men saa forstaar jeg nok, at man vil sige: Ja, men der har været en anden Kirke-lovgivning siden 1901, som ifølge Sagens Natur ikke har kunnet være en Fortsættelse af den gamle Politik, nemlig Lovgivningen angaaende Folkekirkens Organisation. Her fremtræder Menighedsraadsloven som den ypperste Repræsentant for denne Side af

den kirkelige Lovgivning. Der er mindet om, at det gik denne Lov, da den blev fremsat, som det gik de store kirkelige Frihedslove i 50erne og 60erne, den mødte en overmaade stor Modstand. Men naar jeg nu tænker paa, hvorledes Loven i den Form, hvori den nu er gældende, har virket i de sidste 10 Aar, maa jeg sige, at jeg finder, at Menighedsraadsloven har vundet en Stilling, der kan sammenlignes med den, som de store kirkelige Frihedslove har, idet man slet ikke kan tænke paa at afskaffe denne Lov.

Hvor uenig man end i sin Tid var om Sognebaandsløsningsloven, om Valgmenighedsloven og om Loven om Kirkers Brug, er der dog ingen, der nu tænker paa at tage disse Love bort. Og naar Talen er om Menighedsraadsloven, gælder det samme, den har vundet sig en saadan Stilling i vort Folk og vort Kirkeliv, at Forslag om dens Ophævelse ikke ret vel kan tænkes. Det ærede Medlem Hr. Povlsen har jo, hvis han nærede Ønsker i saa Henseende, som Minister haft Lejlighed til at fremsætte et saadant Forslag, men det er ikke kommet, og jeg tror heller ikke, det vil komme fra nogen Kirkeminister.

Jeg har heller ikke mærket, saa vidt jeg har kunnet følge Udviklingen i de 10 Aar, hvori Loven har virket, at den har været en Hindring for Udfoldelsen af et frit Kirkeliv herhjemme, men jeg har haft mange Eksempler paa, at den nugældende Menighedsraadslov har fremmet en god og fri kirkelig Udvikling. Men der er jo unægtelig i de 10 Aar, der er gaaet, sket et og andet, som har ændret Menighedsraadslovens Karakter, uanset at Loven selv ikke er ændret. Maa jeg først gøre opmærksom paa, at den nugældende Lovs § 1 ikke foreskriver obligatoriske Menighedsraad — Kirkeministeren har ogsaa nævnt ved Fremsættelsen af det foreliggende Lovforslag, at der er den Forskel paa den nugældende Lov og paa Lovforslaget, at der nu foreslaas obligatoriske Menighedsraad. At den nugældende Lov i Virkeligheden ikke gør Valg af Menighedsraad obligatorisk, kan man ogsaa se deraf, at der i den Tid, hvor den har været gældende, har været Sogne, som intet Menighedsraad har haft. Men som Kirkeministeren oplyste, er det Forhold ikke mere til Stede, og jeg tror heller ikke, det var til Stede, da det ærede Medlem Hr. Povlsen var Kirkeminister; da var Forholdet vist dette, at alle Sogne, skønt der jo ikke forelaa absolut tvingende Grund, havde valgt Menighedsraad.

Saa dan var Stillingen altsaa i 1912,